

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗМІСТУ ОСВІТИ**

УКРАЇНСЬКА МОВА

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ДЛЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ І-ІІ РІВНІВ
АКРЕДИТАЦІЇ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ПІДГОТОВКУ
МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ НА ОСНОВІ
БАЗОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Українська мова. Навчальна програма для вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, які здійснюють підготовку молодших спеціалістів на основі базової загальної середньої освіти

Укладачі:

Ковалевська Л.Б. – викладач Київського технікуму електронних приладів, голова міського методичного об'єднання;

Антонюк Т.М. - викладач-методист ДВНЗ „Чернівецький індустріальний коледж”, голова обласного методичного об'єднання;

Кабаненко А.М. - викладач-методист Київського радіомеханічного коледжу;

Косенко А.О. - викладач-методист Київського індустріального коледжу;

Трошина С.В. - викладач ДВНЗ „Київський транспортно-економічний коледж”

Рецензенти:

Бабич Н.Д. – професор кафедри історії та культури української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Дика Н.М. – канд.пед.наук, доцент Київського університету імені Бориса Грінченка;

Тодорюк С.С. – методист української мови та літератури Чернівецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Схвалено комісією з української мови Науково-методичної Ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (Витяг з протоколу № 4 від 17.06.2010 р.).

Надано гриф «Рекомендовано Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти як навчальну програму для студентів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації» (від 16.08.10 № 1.4/18-3271).

Відповідальна за випуск – Оніщенко М.І. – зав. сектором загальноосвітньої підготовки, гуманітарної та економічної освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України.

Пояснювальна записка

Програму з української мови для вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації розроблено на основі Закону "Про загальну середню освіту", Державного стандарту базової і повної загальної освіти та Програми для загальноосвітніх навчальних закладів "Українська мова" (Шелехова Г.Т., Тихоша В.І., Новосьолова В.І. та ін., за ред. Скуратівського Л.В.).

В основі Програми – новий підхід не лише до навчально-виховної мети курсу української мови, що передбачає виховання студента як компетентну мовну особистість, яка відзначається високою мовною культурою; формування навичок комунікативно виправданого користування засобами мови в різних життєвих ситуаціях з обов'язковим дотриманням мовних норм та мовленнєвого етикету; вироблення вмінь за лексемами й граматичними формами пізнавати національне світосприймання, ментальність рідного народу, а й інший підхід до принципів реалізації її змісту.

Відбувається переорієнтація методик викладання мови від системно-описових до комунікативно-діяльнісних, що дає можливість відійти від традиційного погляду на вивчення української мови як необхідності забезпечення студентів знаннями не мови, а відомостей про мову (часто досить специфічними, віддаленими від практичного застосування): вивчення мови буде спрямовано не стільки на запам'ятовування студентами системи правил, скільки на розуміння закономірностей їх функціонування та формування комунікативних умінь і навичок.

Крім комунікативно-діялісного, укладачі Програми пропонують й такі принципи добору навчального змісту й організації навчання української мови, як принцип взаємозв'язку навчання, виховання і розвитку особистості, принцип демократизації і гуманізації навчання та принцип особистісної орієнтації навчання, що й дає можливість забезпечувати гармонійну реалізацію основних загальноосвітніх функцій навчального предмета, здійснювати співпрацю викладача й студента з метою досягнення навчально-освітньої мети, створювати умови для розвитку науково-інтелектуального та творчого потенціалів кожного студента.

Досконале володіння державною мовою – важлива умова формування особистості майбутнього молодшого спеціаліста, становлення його високодуховного, національно зорієнтованого світогляду, запорука професійної кар'єри, передоснова фахової компетенції.

Головними завданнями курсу української мови є:

- виховання свідомого прагнення до вивчення української мови;
- вироблення у студентів компетенцій комунікативно виправдано користуватися засобами мови в різних життєвих ситуаціях;
- ознайомлення з мовною системою як основою для формування мовних умінь і навичок — орфоепічних, граматичних, лексичних, правописних, стилістичних;
- формування духовного світу студентів, цілісних світоглядних уявлень, загальнолюдських ціннісних орієнтирів, тобто прилучення через мову до культурних надбань українського народу і людства в цілому.

Відповідно до головної мети і завдань навчального предмета у Програмі визначено обов'язковий мінімум змісту освіти, що включає основні змістові лінії:

мовленнєзнавчі відомості, види і жанри навчальних робіт, комунікативні вміння та навички (*мовленнєва змістова лінія*); мовну систему – стилістику лексикологію, фонетику, граматику, синтаксис та пунктуацію (*мовна змістова лінія*); соціокультурознавчі відомості, відображені в навчальних текстах, наочно-ілюстративних матеріалах, аудіовізуальних та ін. засобів, дібраних з урахуванням принципу єдності навчання, виховання та розвитку студентів (*соціокультурна змістова лінія*); основні способи загальнопізнавальної діяльності, формування яких сприяє різнобічному і зокрема мовленнєвому розвитку студентів (*діяльнісна змістова лінія*). Мовна й мовленнєва змістові лінії є основними, що визначають предмет навчання, вони містять критерії для визначення рівня навчальних досягнень студента, а вимоги до соціокультурної та діяльнісної ліній не є спеціальними, хоч і важливими для формування мовно-мовленнєвих компетенцій.

Передбачено у Програмі міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки – це дає можливість вивчати мову як вияв загальнокультурного процесу, а кожне мовне явище розглядати в лінгвістичному контексті.

Особлива увага приділяється таким розділам науки про мову, як стилістика й культура мовлення, що, насамперед, і визначає її якісно вищий рівень (щодо мети курсу в цілому) порівняно з попередньою Програмою.

Стилiстика, правопис, культура мовлення – у такiй послiдовностi пропонуютьсiя до розгляду прiоритетнi аспекти кожного мовного явища (за навчальними темами). Хоча викладач, уважаючи за необхiдне, може дещо змiнити таку послiдовнiсть, як-от: спочатку окреслити мовне явище, дати йому лiнгвiстичну характеристику, визначити умови його нормативностi (наприклад, правила правопису), а вже потiм вчитися розрiзняти його стилiстичнi специфiки.

Подається у Програмi й робоче планування реалiзацiї змістових лiній, у якому, крiм змісту навчального матерiалу, конкретизуютьсiя державнi вимоги до рiвня освiтньої пiдготовки студентiв. Навчальний матерiал, об'єднаний за певними темами, хоча й подається у дещо традицiйнiй послiдовностi (фонетика, лексика та фразеологiя, словотвiр, морфологiя, синтаксис, пунктуацiя), але орієнтований на стилiстичну специфiку того чи iншого мовного явища, на визначення його мiсця у мовленнєвому процесi (саме компетенцiєю стилiстики є визначення особливостей прояву мови у її писемнiй та уснiй формах).

Викладач має право вносити власнi корективи й до структури робочого планування: на початку курсу можна, наприклад, ознайомити студентiв з основними положеннями функцiональної, а не практичної стилiстики, адже умiння розрiзняти стилi та жанри мовлення, давати їм характеристики за їхнiми ознаками, складати висловлювання у визначених стилях та жанрах є вихiдним етапом для умiнь, що формує стилiстика практична.

При вивченнi роздiлу „Риторика” викладач, урахуовуючи специфiку навчального закладу, може запропонувати й iншi, крiм визначених Програмою, теми (пiдтеми), що вiдповiдають майбутньому фаховi молодшого спецiалiста.

Доповнюється Програма роздiлом „Критерiї оцiнювання досягнень студентiв...”: оцiнювання навчальних досягнень студентiв пiд час вивчення курсу української мови здiйснюється з урахуванням вимог до учнiв загальноосвiтнiх шкiл з метою дотримання принципiв послiдовностi навчання й об'єктивностi самого оцiнювання.

Вивчення української мови у вищих навчальних закладах I-II рiвнiв акредитацiї

має бути спрямоване на підвищення рівня грамотності студентів і їх культури мовлення. Систематизація і поглиблення вивченого у школі проводиться вже на вищому рівні узагальнення. Заняття передбачають удосконалення основних мовних і мовленнєвих умінь та навичок.

Години для роботи над темами, які визначає викладач, можуть використовуватися на засвоєння недостатньо вивченого або забутого матеріалу.

Форма підсумкового контролю – екзамен (тестові завдання), який є обов'язковим на Державній підсумковій атестації студентів із загальноосвітніх предметів.

У програмі подано орієнтовний розподіл годин. Викладач має змогу в разі потреби вносити в нього деякі корективи.

Продовження вивчення курсу - в навчальній дисципліні „Українська мова (за професійним спрямуванням)”.

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва розділів і тем	Кількість годин
I.	Вступ	1
II.	Практична стилістика і культура мовлення. Стилiстичнi засоби фонетики	31
1	I. Вступ. Мовлення як предмет стилістики і культури мовлення. Два рівні володіння українською літературною мовою: мовлення правильне (норми літературної мови) і комунікативно доцільне (змістовність, логічність, точність, виразність, доречність). II. Практична стилістика і культура мовлення. Стилiстичнi засоби фонетики. Загальна характеристика звукового складу мови. Норми вимови. Склад і наголос. Правила переносу слів	4
2	Письмова робота (вид роботи визначає викладач). Правопис. Складні випадки правопису м'якого знака, апострофа.	4
3.	Складні випадки правопису великої букви.	4
4.	Складні випадки правопису слів з ненаголошеними голосними.	4
5.	Ділові папери. Загальні вимоги до складання документів. Документація щодо особового складу. Автобіографія. Заява	2
6.	Складні випадки правопису слів з подвоєння і подовження приголосних	4
7.	Складні випадки правопису слів з спрощенням в групах приголосних..	4
8.	Складні випадки правопису слів з чергуванням голосних приголосних звуків; слів іншомовного походження.. Робота над темами, визначеними викладачем	6
III	Стилiстичнi засоби лексикологiї та фразеологiї	4
9.	Слово і його лексичне значення. Лексико-стилiстичнi синонiми. Антонiми. Паронiми. Основні групи фразеологізмів.	2
10.	Ділові папери. Обліково - фінансові документи. Розписка. Доручення.	2
IV.	Словотворчi засоби стилістики	8
11.	Стилiстичне забарвлення значущих частин слова: префіксів і суфіксів. Правопис. Основні орфограми в коренях, префіксах і суфіксах.	4
12.	Основні орфограми в коренях, префіксах і суфіксах.	4
V.	Сприймання чужого мовлення. Відтворення готового тексту	12
13.	Сприймання чужого мовлення. Відтворення готового тексту. Конспект як різновид стислого переказу висловлювань, що сприймається на слух.	4
14.	Конспект прочитаного. тематичні виписки, план, тези.	4
15.	Контрольна робота (диктант, тестові завдання). Робота над темами, визначеними викладачем	2

№ п/п	Назви розділів і тем	К-сть годин
16.	Робота над темами, визначеними викладачем	2
VI.	Практична стилістика і культура мовлення. Морфологічні засоби стилістики	26
17.	Стилістичне забарвлення граматичних понять і граматичних форм. поняття роду, числа. власні і загальні назви. ступені порівняння	4
18.	Правопис. Написання складних слів	4
19.	Правопис частки <i>НЕ</i> і <i>НИ</i> з різними частинами мови	6
20.	Правопис прислівників.	4
21.	Складні випадки правопису різних частин мови	4
22.	Складні випадки правопису різних частин мови. Робота над темами, визначеними викладачем	4
VII.	Стилістика простих речень	6
23.	Види простих речень і їх відтінки значень. Пунктограми у простому реченні	4
24.	Ділові папери.. Інформаційні документи. Протокол	2
VIII.	Стилістика складних речень	14
25.	Пунктограми у складному реченні	4
26.	Пунктограми у складному реченні. Робота над темами, визначеними викладачем	4
27.	Пунктограми при відокремлених другорядних членах речення	2
28.	Пунктограми при відокремлених другорядних членах речення	2
29.	Ділові папери.. Інформаційні документи. Звіт	2
IX.	Стилістика речень з різними способами вираження чужого мовлення	6
30.	Пряма і непряма мова, її призначення і граматично-сміслові особливості. Пунктограми при прямій мові та діалозі	4
31.	Робота над темами, визначеними викладачем	2
X.	Функціональна стилістика і культура мовлення	4
32.	Мовлення як предмет вивчення стилістики і культури мовлення. Стилї мовлення.	2
33.	Робота над темами, визначеними викладачем	2
XI.	Студентський проект удосконалення власного мовлення	6
34.	Студентський проект удосконалення власного мовлення (проведення діагностичної роботи і визначення індивідуальних проектів змісту, форм і методів удосконалення мовної і мовленнєвої компетенції студентів).	6
XII.	Риторика	22
35.	Виступ з ораторською промовою. Основні способи виступу	6
36.	Сприймання чужого мовлення. Створення власних висловлювань. Діалогічне мовлення	6
37.	Монологічне мовлення. Робота над темами, визначеними викладачем	6
38.	Контрольна робота (тестові завдання). Робота над темами, визначеними викладачем	2
39.	Підсумкове заняття	2
	УСЬОГО	140*

*Примітка: Для профілів педагогічного, філологічного кількість годин може бути збільшена (до 210 годин)

Мовна і мовленнєва змістові лінії

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки студентів
I	1	Вступ Мовлення як предмет стилістики і культури мовлення. Синоніміка і варіативність як базові поняття стилістики і культури мовлення. Стилiстична норма і стилістична помилка.	Студент: <i>розрізняє</i> мовлення правильне і комунікативно доцільне, норми української літературної мови; <i>визначає</i> нормативне і ненормативне використання мовних засобів у текстах різних стилів мовлення; знаходить стилістичні помилки і виправляє їх.
II	31	Практична стилістика і культура мовлення Стилiстичні засоби фонетики. Милозвучність української мови — характерна ознака всіх її стилів. Норми вимови.	Студент: <i>дотримується</i> норм української літературної вимови; <i>визначає і виправляє</i> допущені в усному мовленні орфоепічні помилки;
		Правопис. Складні випадки правопису м'якого знака, апострофа, великої букви, слів з ненаголошеними голосними, подвоєнням та подовженням приголосних, спрощенням у групах приголосних, чергування голосних і приголосних звуків, слів іншомовного походження. Культура мовлення. Орфоепічні норми вимови голосних і приголосних звуків, звукосполучень.	Уміє практично використовувати вивчені правила; <i>знаходить і виправляє</i> орфографічні помилки в своєму і чужому мовленні.
III.	4	Стилiстичні засоби лексикології та фразеології Слово і його лексичне значення. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Фразеологізми, їх багатозначність, синонімія та антонімія фразеологізмів. Культура мовлення. Лексичні норми: використання слів у властивому їм значенні та правильне поєднання слів за змістом у реченні і словосполученні. Запобігання недоречному вживанню емоційно забарвлених слів, невинуватого використання просторічних, діалектних, запозичених слів.	Студент: <i>визначає</i> доречність використання в тексті стилістично забарвлених лексичних, фразеологічних засобів мови; <i>розрізняє</i> лексичні, фразеологічні синоніми; <i>правильно проводить</i> синонімічну заміну з метою підсилення тієї чи іншої стилістичної ознаки; <i>дотримується</i> лексичних норм української літературної мови.

IV.	8	Словотворчі засоби стилістики Стилістичне забарвлення значущих частин слова: префіксів і суфіксів. Правопис. Основні орфограми в коренях, префіксах та суфіксах. Культура мовлення. Словотворчі норми (правильне творення слів).	Студент: <i>дотримується</i> словотворчих норм української літературної мови; <i>використовує</i> доречно фонетичні, лексичні, фразеологічні, словотворчі засоби у власному усному і писемному мовленні; <i>правильно пише</i> слова з орфограмами в коренях, префіксах і суфіксах; <i>знаходить і виправляє</i> стилістичні помилки, пов'язані з неправильним уживанням фонетичних, лексичних, фразеологічних, словотворчих засобів у чужому і власному мовленні.
V.	12	Відтворення тексту <i>Перекази</i> <i>Усний</i> докладний переказ тексту публіцистичного або наукового стилю із творчим завданням (висловленням власного ставлення до подій, героїв та ін.). <i>Письмовий</i> докладний переказ тексту художнього або публіцистичного стилю із творчим завданням (висловленням власного ставлення до подій, героїв, їхніх вчинків та ін.). Конспект як різновид стислого переказу висловлювань, що сприймаються на слух. Конспект прочитаної науково-популярної статті. Тематичні виписки, план (складний), тези.	Студент: <i>переказує</i> докладно прослуханий або прочитаний текст художнього, наукового чи публіцистичного стилів мовлення обсягом 350—400 слів, підпорядковуючи висловлювання темі та основній думці, ураховуючи комунікативне завдання. <i>складає</i> конспект, тези почутого і прочитаного, <i>робить</i> тематичні виписки.
VI.	26	Практична стилістика і культура мовлення Морфологічні засоби стилістики. Порівняння. Правопис. Складні випадки правопису різних частин мови: написання складних слів, часток <i>не</i> і <i>ні</i> з різними частинами мови та інші теми, визначені викладачем.	Студент: <i>знаходить</i> у тексті стилістично забарвлені морфологічні засоби; <i>визначає</i> доречність їх використання в тексті; <i>розрізняє</i> морфологічні синоніми, <i>правильно пише</i> слова із зазначеними орфограмами; <i>знаходить помилки</i> на вивчені правила і виправляє їх.

VII.	6	Стилістика простих речень Види простих речень їх стилістичне використання. <i>Правопис.</i> Пунктограми у простому реченні	Студент: <i>розрізняє</i> види простих речень; правильно розставляє розділові знаки в простому реченні й обґрунтовує їх.
VIII.	14	Стилістика складних речень Смислові відношення між частинами складного речення.	Студент: <i>знаходить</i> у тексті складні речення, визначає їх стилістичну роль і доречність використання в тексті.
		<i>Культура мовлення.</i> Синоніміка складних речень.	<i>розрізняє</i> синтаксичні синоніми; <i>правильно проводить</i> синонімічну заміну складних речень, з метою посилення тієї чи іншої стилістичної ознаки.
		<i>Правопис</i> Пунктограми у складному реченні.	правильно розставляє розділові знаки в складному реченні.
IX.	6	Стилістика речень з різними способами вираження чужого мовлення Пряма і непряма мова, їх призначення.	Студент: <i>знаходить</i> у тексті стилістично забарвлені засоби речень з різними способами вираження чужого мовлення; <i>визначає</i> їх роль і доречність використання в тексті.
		<i>Культура мовлення</i> Стилістичні особливості авторських слів при прямій мові. Синоніміка речень з прямою мовою, реплік у діалозі і непрямій мові.	<i>визначає</i> стилістичні особливості авторських слів у реченнях з прямою мовою; <i>правильно проводить</i> синонімічну заміну в реченнях з різними способами вираження чужого мовлення для посилення тієї чи іншої стилістичної ознаки; знаходить і виправляє стилістичні помилки.
		<i>Правопис</i> Пунктограми при прямій мові та діалозі.	правильно розставляє розділові знаки при прямій мові та діалозі й обґрунтовує їх.
X.	4	Функціональна стилістика і культура мовлення Мовлення як предмет вивчення стилістики і культури мовлення. Мовлення розмовне і книжне, їх співвідношення та особливості.	Студент: розрізняє особливості розмовного і книжного мовлення; стилі мовлення та характерні мовні засоби; вимоги до мовлення;

		Поняття стилю мовлення. <i>Стили мовлення:</i> розмовний, науковий, офіційно-діловий, художній і публіцистичний..	<i>визначає</i> мовлення правильне і комунікативно доцільне, нормативне і ненормативне використання мовних засобів.
		Культура мовлення Вимоги до культури мовлення (змістовність, логічність, точність, виразність, доречність).	<i>аналізує</i> тексти вивчених стилів мовлення з погляду змістовності, логічності, точності, виразності, доцільності мовлення; <i>складає</i> власні усні, письмові висловлювання різних стилів; <i>знаходить і виправляє</i> помилки, пов'язані з порушенням стильової єдності, змістовності, логічності, доречності, виразності.
XI.	6	Студентський проект удосконалення власного мовлення Проведення діагностичної роботи власного мовлення студента з погляду його культури, загальної грамотності, стилістичної диференціації; проектування змісту, форм і методів удосконалення мовної і мовленнєвої компетенції студента.	Студент: <i>розробляє</i> проект поглиблення власних знань з мови й мовлення і вдосконалення відповідних умінь, навичок, усунення виявлених недоліків; <i>самостійно здійснює</i> розроблений проект.
XII.	22	Риторика Підготовка публічного виступу Вибір теми, визначення мети виступу. Залежність теми, жанру висловлення, задуму і мети (інформування, переконання, заклик до дії тощо) від складу слухачів, відведеного часу та ін. Добір матеріалу і його систематизація. Складання бібліографії. Робота з джерелами інформації. Види запису зібраного матеріалу для виступу (докладний запис виступу, його конспект, тези, докладний план і короткий план). Композиція ораторського виступу. Відбір мовних засобів залежно від мети спілкування і адресата мовлення. Удосконалення виступу з погляду вимог до культури мовлення (змістовність, логічність, доказовість, виразність, точність, правильність). Основні прийоми запам'ятовування (повторення матеріалу вголос з елементами заучування, переказування виступу тощо).	Студент: <i>уміє визначати</i> тему майбутнього висловлювання, мету відповідно до особливостей аудиторії, інтелектуального рівня слухачів, їхнього віку та ін; <i>добирає</i> матеріал з урахуванням особливостей формулювання теми, користуючись різними джерелами інформації; <i>працює</i> з довідковою літературою, складаючи бібліографію з визначених тем; <i>використовує</i> різні види запису зібраного матеріалу для підготовки до усного виступу; <i>складає</i> простий чи складний план виступу; <i>аналізує</i> структурні частини виступу, вдосконалюючи його композицію; <i>добирає</i> найбільш доцільні виражальні засоби мовного оформлення; <i>редагує</i> підготовлений текст виступу, вдосконалюючи його зміст і мовне оформлення; <i>запам'ятовує</i> текст виступу.

		Виступ з промовою Основні способи виступу (читання тексту промови, відтворення його по пам'яті із читанням окремих фрагментів, вільна імпровізація, відповіді на запитання, ведення полеміки). Використання прийомів встановлення і збереження контакту з аудиторією. Роль початкової фрази перед виступом. Культура публічного виступу.	Студент: <i>складає</i> власні виступи та виголошує їх, використовуючи різні способи спілкування, прийоми контакту з аудиторією, дотримується загальноприйнятих норм культури спілкування.
		Ділові папери Автобіографія. Заява. Пояснювальна записка. Розписка. Доручення. Протокол	Студент: <i>Знає</i> загальні вимоги до складання документів <i>складає:</i> автобіографію, заяву, пояснювальну записку, розписку, доручення, протокол

Соціокультурна змістова лінія

Орієнтовний зміст навчального матеріалу			Орієнтовні вимоги до вмінь
Сфери відношень	Тематика текстів	Теми висловлювань студентів	
Я (молодь) і державна українська мова.	Роль молоді у вирішенні мовних проблем в Україні. Мій внесок у справу піднесення престижу державної мови та інша тематика текстів за вибором викладача.	«Вивчаючи і плекаючи мову, відкриваю світ і себе в ньому.	Студент: сприймає, аналізує, оцінює прочитані, вивчені чи почуті соціокультурні відомості про Україну й світ і добирає й використовує ті з них, які необхідні для досягнення певної пізнавальної та комунікативної мети.
Я і мій народ (у контексті національної історії і культури, духовних та мистецьких цінностей європейського співтовариства).	Без минулого немає майбутнього. Сьогодення України - на шляху входження до європейського співтовариства. Український народ і його місце серед народів Європи й світу. Роль молоді у розбудові і зміцненні української державності. Відображення в національних традиціях менталітету рідного народу та інша тематика текстів	"Яким я уявляю майбутнє України і своє місце в ньому", "Як не розминутися сьогодні з майбутнім", "Мої роздуми щодо проблем можливості, необхідності та наслідків входження України до Євросоюзу". "Вивчаючи зберігаючи традиції рідного народу, я долучаюсь до його історії та культури" та інша тематика текстів за вибором викладача.	

	за вибором викладача.		
Я і обрана мною професія .	Тематика текстів відповідно до обрано професії	"Мій внесок як майбутнього фахівця в економічний та духовний розвиток країни", "Перспективи розвитку моєї професії, її необхідність та престижність" та інша тематика текстів за вибором викладача.	
Я і мої можливості самовдосконалення розвитку наукових та творчих здібностей.	Самопізнання, самовдосконалення молодшої людини - необхідна умова розвитку її наукового та творчого потенціалів	"Удосконалюючи себе, роблю кращим і цей світ", "Що є передумовою щастя людини" та інша тематика текстів за вибором викладача.	

Діяльнісна (стратегічна) змістова лінія

Види вмінь	Вимоги до загальнонавчальних досягнень студентів		
Організаційно-контрольні	Студент самостійно:	<i>усвідомлює і визначає</i> мотив і мету власної пізнавальної і життєтворчої діяльності; <i>планує</i> діяльність для досягнення мети, розподіляючи її на етапи; <i>здійснює</i> намічений план з допомогою дібраних методів і прийомів; <i>оцінює</i> проміжні та кінцеві результати пізнавальної діяльності, <i>робить</i> відповідні корективи.	
Загальнопізнавальні		<i>аналізує</i> мовні та позамовні поняття, явища, закономірності; <i>порівнює, систематизує, узагальнює, конкретизує</i> їх; <i>робить висновки</i> на основі спостережень; <i>виділяє</i> головне з-поміж другорядного.	
Творчі		<i>уявляє</i> словесно описані предмети і явища, домислює на основі сприйнятого; <i>прогнозує</i> подальший розвиток певних явищ; <i>переносить</i> раніше засвоєні знання і вміння у нову ситуацію; <i>помічає і формулює</i> проблеми в процесі навчання і життєтворчості; <i>робить припущення</i> щодо способу розв'язання певної проблеми; <i>добирає аргументи</i> для його доведення; <i>спростовує</i> хибні припущення і твердження.	
		<i>помічає й цінує</i> красу в мовних явищах, явищах	

Естетико-етичні		природи, у творах мистецтва, у вчинках людей і результатах їхньої діяльності; <i>спроможний</i> критично оцінювати відповідність своїх вчинків щодо загальнолюдських моральних норм, усувати помічені невідповідності; <i>виявляє здатність</i> поставити себе на місце іншої людини; <i>переконаний</i> , що творити добро словом і ділом – обов'язок кожної людини.
-----------------	--	--

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Ладоня В.О. Українська мова. Посібник для підготовки молодших спеціалістів вищих навчальних закладів. К.: Вища школа, 2001.
2. Юшук І.П. Українська мова. Практикум з правопису української мови. - К.: Освіта, 2007.

ДОДАТКОВА:

1. Залікові завдання з української мови. 10-11 клас. - К.: «Шкільний світ», 2006.
2. Орфографія української мови просто про складне / Радченко І. - К.: «Шкільний світ», 2008.
3. Зубков М. Збірник диктантів для випускників та абітурієнтів з української мови. - Харків: СПДФО Співак Т.К., 2007.
4. Зубков М. Українська мова. Універсальний довідник. - Харків: ВД «ШКОЛА», 2009.
5. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: навчальний посібник. - К.: Вища школа, 2007.
6. Новий довідник: Українська мова. Українська література. - К.: ТОВ «КАЗКА», 2008.
7. Плющ М.Я., Гринас Н.Я. Граматика української мови в таблицях: навчальний посібник. - К.: Вища школа. - 2004.
8. Тести. Українська мова. 5-12 класи/ За ред. д.філол.н. проф. Гуйванюк Н.В. - К.: Академія, 2009.
9. Українська мова: Підруч. для 10-11 кл. пік. з укр. та рос. мовами навчання / О.М. Беляєв та ін. - К.: Освіта, 2007.
10. Шкурятяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: Навч. посібник. - К.: Вища школа, 2007.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з української мови

Оцінювання результатів навчання української мови здійснюється на основі функціонального підходу до навчання мовного курсу, який насамперед має забезпечити студентам уміння ефективно користуватися мовою як засобом пізнання, комунікації; високу мовну культуру особистості; сприяти формуванню громадянської позиції, національної самосвідомості.

Говоріння та письмо (діалогічне та монологічне мовлення)

Під час перевірки складених студентами висловлювань (діалогів, усних і письмових переказів та творів) ураховується ступінь повноти вираження теми, міра самостійності виконання роботи, ступінь вияву творчих здібностей, особистого ставлення до змісту висловлювання.

Діалогічне мовлення:.

1. Перевіряється здатність студентів:

- а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що обговорюється;
- б) демонструвати вміння:
 - скласти діалог відповідно до запропонованої ситуації й мети спілкування;
 - самостійно досягати комунікативної мети;
 - використовувати репліки для стимулювання, підтримання діалогу, формули мовленнєвого етикету;
 - дотримуватися теми спілкування;
 - дотримуватися правил спілкування;
 - дотримуватися норм літературної мови;
 - демонструвати певний рівень вправності у процесі діалогу (стислість, логічність, виразність, доречність, винахідливість тощо);
- в) висловлювати особисту позицію щодо теми, яка обговорюється;
- г) аргументувати висловлені тези, ввічливо спростовувати помилкові висловлювання співрозмовника.

Зазначені характеристики діалогу є основними критеріями при його оцінюванні.

Перевірка рівня сформованості діалогічного мовлення здійснюється таким чином: викладач пропонує двом студентам вибрати одну із запропонованих тем чи мовленнєвих ситуацій (теми чи ситуації пропонуються різного рівня складності), обдумати її й обговорити із товаришем перед групою у формі діалогу протягом 3—5 хвилин. Оцінка ставиться кожному зі студентів

2. *Матеріал для контрольних завдань* добирається з урахуванням тематики соціокультурної змістової лінії чинної програми, рівня підготовки, вікових особливостей та пізнавальних інтересів студентів.

3. *Одиниця контролю:* діалог, складений двома студентами (до 16 – 20 реплік).

4. *Оцінювання.*

Критерії оцінювання

Рівень	Бал	Характеристика складених студентами діалогів
Початковий (Бали цього рівня одержують студенти, успіхи яких у самостійному складанні діалогу поки що незначні)	1	У студента виникають значні труднощі у підтриманні діалогу. Здебільшого він відповідає на запитання лише “так” чи “ні” або аналогічними уривчастими реченнями ствердного чи заперечного характеру.
	2	Студент відповідає на елементарні запитання короткими репліками, що містять недоліки різного характеру, але сам досягти комунікативної мети не може.
	3	Студент бере участь у діалозі за найпростішою за змістом мовленнєвою ситуацією, може не лише відповідати на запитання співрозмовника, а й формулювати деякі запитання, припускаючись помилок різного характеру. Проте комунікативна мета досягається ним лише частково.
Середній (Балів цього рівня заслуговують студенти, які досягли певних	4	Студент бере участь у діалозі з нескладної за змістом теми, в основному досягає мети спілкування, проте репліки його недостатньо вдалі, оскільки не враховують належним чином ситуацію спілкування, не відзначаються послідовністю, доказовістю; трапляється чимало помилок у доборі слів, побудові речень, їх інтонуванні тощо.
результатів у складанні діалогу за двома—чотирма показниками з нескладної теми, але за іншими критеріями результати поки що незначні.)	5	Студент бере участь у діалозі за нескладною за змістом мовленнєвою ситуацією, додержується елементарних правил поведінки в розмові, загалом досягає комунікативної мети, проте допускає відхилення від теми, мовлення його характеризується стереотипністю, недостатньою різноманітністю і потребує істотної корекції тощо.
	6	Студент успішно досягає комунікативної мети в діалозі з нескладної теми, його репліки загалом є змістовними, відповідають основним правилам поведінки у розмові, нормам етикету, проте їм не вистачає самостійності суджень, їх аргументації, новизни, лаконізму в досягненні комунікативної мети, наявна певна кількість помилок у мовному оформленні реплік тощо.
Достатній (Балів цього рівня заслуговують студенти, які самостійно, у цілому вправно за більшістю критеріїв склали діалог з теми, що містить певну	7	Діалогічне мовлення студента за своїм змістом спрямовується на розв’язання певної проблеми, загалом є змістовним, набирає деяких рис невимушеності; з’являються елементи особистісної позиції щодо предмета обговорення, правила спілкування в цілому додержуються, але ще є істотні недоліки (за 4-ма критеріями): невисокий рівень самостійності й аргументованості суджень, можуть траплятися відхилення від теми, помилки в мовному оформленні реплік тощо.
	8	Студент загалом вправно бере участь у діалозі за ситуацією, що містить певну проблему, досягаючи комунікативної мети, висловлює судження і певною мірою аргументує їх за допомогою загальновідомих фактів, у діалозі з’являються елементи оцінних характеристик, узагальнень, що базуються на використанні прислів’їв і приказок, проте допускаються певні недоліки за кількома критеріями (3-ма).

проблему, продемонстрували належну культуру спілкування, проте за деякими з критеріїв (від 2-х до 4-х) їх мовлення ще містить певні недоліки.)	9	Студенти самостійно складають діалог з проблемної теми, демонструючи загалом достатній рівень вправності й культури мовлення (чітко висловлюють думки, виявляють вміння сформулювати цікаве запитання, дати влучну, дотепну відповідь, здебільшого виявляють толерантність, стриманість, коректність у разі незгоди з думкою співрозмовника), але в діалозі є певні недоліки за 2-ма критеріями, наприклад: нечітко виражається особиста позиція співбесідників, аргументація не відзначається оригінальністю тощо.
Високий (Балів цього рівня заслуговують студенти, які продемонстрували високу культуру спілкування, переконливо аргументуючи свої думки з приводу проблемної теми, даючи можливість висловитися партнеру по діалогу; змогли зіставити різні погляди на той самий предмет, навести аргументи “за” і “проти” в їх обговоренні тощо)	10	Студенти складають діалог за проблемною ситуацією, демонструючи належний рівень мовленнєвої культури, вміння формулювати думки, обґрунтовуючи власну позицію, виявляють готовність уважно і доброзичливо вислухати співрозмовника, даючи можливість висловитися партнеру по діалогу; додержуються правил мовленнєвого етикету; структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу звичайно відповідає нормам, проте за одним із критеріїв можливі певні недоліки.
	11	Студенти складають діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми (або ж самі визначають проблему для обговорення), переконливо й оригінально аргументують свою позицію, зіставляють різні погляди на той самий предмет, розуміючи при цьому можливість інших підходів до обговорюваної проблеми, виявляють повагу до думки іншого; структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу відповідає нормам.
	12	Студенти складають глибокий за змістом і досконалий за формою діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми (або ж самі визначають проблему для обговорення), демонструючи вміння уважно і доброзичливо вислухати співрозмовника, коротко, виразно, оригінально сформулювати свою думку, дібрати цікаві, влучні, дотепні, переконливі аргументи на захист своєї позиції, у тому числі й з власного життєвого досвіду, зіставити різні погляди на той самий предмет; здатні змінити свою думку в разі незаперечних аргументів іншого; додержуються правил поведінки і мовленнєвого етикету в розмові.

Мовне оформлення оцінюють орієнтовно, спираючись на досвід викладача і не підраховуючи помилок (зважаючи на технічні труднощі фіксації помилок різних типів в усному мовленні).

Примітка. Під **мовним оформленням** діалогу, тексту слід розуміти наявність/відсутність порушень лексичних, фразеологічних, граматичних (морфологічних, синтаксичних), стилістичних, орфоепічних, акцентологічних, інтонаційних норм української літературної мови, а також соціальних норм українського мовленнєвого етикету.

Монологічне мовлення

Говоріння (усні переказ і твір), письмо (письмові переказ і твір)

1. Перевіряється здатність студента

- а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що розкривається (усно чи письмово);
- б) демонструвати вміння:
 - будувати висловлювання певного обсягу, добираючи і впорядковуючи необхідний для реалізації задуму матеріал (епізод із власного життєвого досвіду, прочитаний або прослуханий текст, епізод із кінофільму, сприйнятий (побачений чи почутий) твір мистецтва, розповідь іншої людини тощо);
 - урахувувати мету спілкування, адресата мовлення;
 - розкривати тему висловлювання;
 - виразно відображати основну думку висловлювання, диференціюючи матеріал на головний і другорядний;
 - викладати матеріал логічно, послідовно;
 - використовувати мовні засоби відповідно до комунікативного завдання, дотримуючись норм літературної мови;
 - додержуватися єдності стилю;
- в) виявляти своє ставлення до предмета висловлювання, розуміти можливість різних тлумачень тієї самої проблеми;
- г) виявляти певний рівень творчої діяльності, зокрема:
 - трансформувати одержану інформацію, відтворюючи її докладно, стисло, вибірково, своїми словами, змінюючи форму викладу, стиль тощо відповідно до задуму висловлювання;
 - створювати оригінальний текст певного стилю;
 - аргументувати висловлені думки, переконливо спростовувати помилкові докази;
 - викладати матеріал виразно, доречно, економно, виявляти багатство лексичних і граматичних засобів.

Організація контролю здійснюється за одним із двох варіантів.

Варіант перший: усі студенти виконують роботу самостійно.

Варіант другий: студенти складають висловлювання на основі диференційованого підходу (для початкового рівня пропонуються докладні допоміжні матеріали, для середнього (допоміжні матеріали загального характеру, а для одержання балів достатнього і високого рівнів необхідно написати переказ чи твір самостійно).

Перевірка здатності **говорити** (усно переказувати чи створювати текст) здійснюється індивідуально: викладач пропонує певне завдання (переказати зміст матеріалу докладно, стисло, вибірково; самостійно створити висловлювання на відповідну тему) і дає студентові час на підготовку.

Перевірка здатності **письмово** переказувати і створювати текст здійснюється фронтально: студентам пропонується переказати прочитаний викладачем (за традиційною методикою або самостійно прочитаний) текст чи інший матеріал для переказу або самостійно написати твір.

2. Матеріал для контрольного завдання.

а) Переказ.

Матеріалом для переказу (усного/письмового) можуть бути: текст, що читається викладачем, або попередньо опрацьований текст; самостійно прочитаний матеріал із

газети, журналу, епізод кінофільму чи телепередачі, розповідь іншої людини про певні події, народні звичаї тощо (кількість слів для переказу 350-450).

Тривалість звучання усного переказу — 3-5 хвилин.

б) Твір

Матеріалом для твору (усного/письмового) можуть бути: тема, сформульована на основі попередньо обговореної проблеми, життєвої ситуації, прочитаного та проаналізованого художнього твору; а також пропонувані для окремих студентів допоміжні матеріали (якщо обирається варіант диференційованого підходу до оцінювання).

3. *Одиниця контролю*: усне/письмове висловлювання студентів

Обсяг письмового твору – 3 -3,5 сторінки.

4. *Оцінювання*.

У монологічному висловлюванні оцінюють його зміст і форму (мовне оформлення). За усне висловлювання (переказ, твір) ставлять одну оцінку — за зміст, а також якість мовного оформлення (орієнтовно, спираючись на досвід викладача і не підраховуючи помилок, зважаючи на технічні труднощі фіксації помилок різних типів в усному мовленні).

За письмове мовлення виставляють також одну оцінку: на основі підрахунку допущених недоліків за зміст і помилок за мовне оформлення, ураховуючи їх співвідношення.

Рівень	Бали	Характеристика змісту виконаної роботи	Грамотність	
			орфографія і пунктуація	лексична, граматична і стилістична
Початковий (Бали цього рівня одержують студенти, які не досягають значного успіху за жодним із визначених критеріїв.)	1	Студент будує лише окремі, не пов'язані між собою речення; лексика висловлювання дуже бідна.	15-16 і більше	9-10
	2	Студент будує лише окремі фрагменти висловлювання; лексика і граматична будова мовлення бідна й одноманітна.	13-14	
	3	За обсягом робота складає менше половини від норми; висловлювання не є завершеним текстом, хибує на непослідовність викладу, пропуск фрагментів, важливих для розуміння думки; лексика і граматична будова збіднені.	11-12	
Середній (Балів цього рівня заслуговують студенти, які будують текст, що за критерієм обсягу, повноти відтворення інформації і зв'язності значною мірою задовольняє)	4	Усне чи письмове висловлювання за обсягом складає дещо більше половини від норми і характеризується уже певною завершеністю, зв'язністю; проте є недоліки за рядом показників (до семи), наприклад: характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті теми; порушенням послідовності викладу; не розрізняється основна та другорядна інформація; добір слів не завжди вдалий (у разі переказу — не використано авторську лексику).	9-10	7-8
	5	За обсягом робота наближається до норми, у цілому є завершеною, тема значною мірою розкрита, але трапляються недоліки за низкою показників (до шести): роботі властива поверховість висвітлення теми, основна думка не проглядається, бракує єдності стилю та ін.	7-8	

норму, але за іншими критеріями результати істотно нижчі.)	6	За обсягом висловлювання сягає норми, його тема розкривається, виклад загалом зв'язний, але робота характеризується недоліками за кількома показниками (до п'яти): помітний її репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий тощо.	5-6	
Достатній (Балів цього рівня заслуговують студенти, які досить вправно будують текст за більшістю критеріїв, але за деякими з них ще припускають ся недоліків.)	7	Студент самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст (у разі переказу — з урахуванням виду переказу), вдало добираються лексичні засоби (у разі переказу — використовує авторські засоби виразності, образності мовлення), але в роботі є недоліки (до чотирьох), наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; основна думка не аргументується тощо.	4	5-6
	8	Студент самостійно будує достатньо повне (у разі переказу — з урахуванням виду переказу), осмислене, самостійно і в цілому вдало написане висловлювання, проте трапляються ще недоліки за певними показниками (до трьох).	3	
	9	Студент самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст (у разі переказу — з урахуванням виду переказу); розкриває тему, висловлює основну думку (у разі переказу — авторську позицію); вдало добирає лексичні засоби (у разі переказу — використовує авторські засоби виразності, образності мовлення); однак припускається окремих недоліків (за двома показниками): здебільшого це відсутність виразної особистісної позиції чи належної її аргументації тощо.	1 + 1 (негруба)	
Високий (Балів цього рівня заслуговують студенти, які вправно за змістом і формою будують текст; висловлюють і аргументують свою думку; вміють зіставляти різні погляди на той самий предмет, оцінювати аргументи на їх доказ,	10	Студент самостійно будує послідовний, повний (у разі переказу — з урахуванням виду переказу) текст, ураховує комунікативне завдання, висловлює власну думку, певним чином аргументує різні погляди на проблему; (у разі переказу — зіставляє свою позицію з авторською), робота відзначається багатством словника, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності тексту; але за одним із критеріїв допущено недолік.	1	3
	11	Студент самостійно будує послідовний, повний (у разі переказу — з урахуванням виду переказу) текст, ураховує комунікативне завдання; висловлює власну думку, зіставляє її з думками своїх одногрупників (у разі переказу — враховує авторську позицію), уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, добирає переконливі докази для обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв'язувати певні життєві проблеми; робота в цілому відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю.	1 (негруба)	2

обирати один із них; окрім того, пристосовують висловлювання до особливостей певної мовленнєвої ситуації, комунікативного завдання.)	12	Студент самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, усвідомлює можливості використання тієї чи іншої інформації для розв'язання певних життєвих проблем; робота відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.	—	1
--	----	--	---	---

Під час виведення єдиної оцінки за письмову роботу до кількості балів, набраних за зміст переказу чи твору, додається кількість балів за мовне оформлення, і їхня сума ділиться на два. При цьому, якщо частка не є цілим числом, то вона заокруглюється в бік більшого числа.

Оцінювання мовних знань і вмінь

Видами оцінювання навчальних досягнень студентів з української мови є *поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація*.

Поточне оцінювання – це процес встановлення рівня навчальних досягнень студентів в оволодінні змістом предмета, уміннями та навичками відповідно до вимог програми.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі поурочного вивчення теми. Його основними завданнями є встановлення й оцінювання рівнів розуміння й первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь та навичок. Формами поточного оцінювання є індивідуальне, групове і фронтальне опитування; виконання студентами різних видів письмових робіт; взаємоконтроль студентів у парах і групах; самоконтроль тощо.

Для *контрольної перевірки* використовуються завдання тестового характеру, складені на матеріалі слова, сполучення слів, речення, груп пов'язаних між собою речень. Одиницею контролю є вибрані студентами правильні варіанти виконання завдань тестового характеру та самостійно дібрані приклади.

Оцінювання здійснюється таким чином, щоб за зазначену вище роботу студент міг одержати від 1 бала (за сумлінну роботу, яка не дала задовільного результату) до 12 балів (за бездоганно виконану роботу).

Оцінювання правописних (орфографічних і пунктуаційних) умінь студентів

Основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності є контрольний текстовий *диктант*.

1. *Перевірці підлягають* уміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила і словникові слова, визначені для запам'ятовування; ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації; належним чином оформляти роботу.

Перевірка здійснюється фронтально за традиційною методикою.

2. *Матеріал для контрольного завдання.* Для контрольного текстового диктанту використовується текст, доступний для студентів (180 – 200).

Примітка. При визначенні кількості слів у диктанті враховують як самостійні, так і службові слова.

3. *Одиниця контролю:* текст, записаний студентом з голосу викладача.

4. *Оцінювання.* Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв:

— **орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;**

— виправляються, але не враховуються такі орфографічні і пунктуаційні помилки:

1) на правила, які не включені до програми;

2) у словах з написаннями, що не перевіряються, над якими не проводилась спеціальна робота;

3) у передачі так званої авторської пунктуації;

— повторювані помилки (помилка у тому самому слові, яке повторюється в диктанті кілька разів), вважається однією помилкою; однотипні (помилки на те саме правило), але в різних словах, вважаються різними помилками;

— розрізняють грубі й негрубі помилки; зокрема, до негрубих відносяться такі:

1) у винятках з усіх правил;

2) у написанні великої букви в складних власних назвах;

3) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;

4) у випадках, коли замість одного знака поставлений інший;

5) у випадках, що вимагають розрізнення *не і ні* (у сполученнях *не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...*);

6) у пропуску одного із сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності;

7) у заміні українських букв російськими;

— п'ять виправлень (неправильне написання на правильне) прирівнюються до однієї помилки;

— орфографічні та пунктуаційні помилки на неопрацьовані правила виправляються, але не враховуються

Нормативи оцінювання:

Бали	Кількість помилок	Бали	Кількість помилок
1	15—16 і більше	7	4
2	13—14	8	3
3	11—12	9	1+1 (негруба)
4	9—10	10	1
5	7—8	11	1 (негруба)
6	5—6	12	—

Виведення підсумкового (семестрового) бала

Підсумковий бал ставиться в кінці кожного семестру. Він узагальнено відображає знання студента з мови.

Контрольна перевірка здійснюється фронтально або індивідуально.

Підсумкова форма контролю – екзамен (тестові завдання), який є обов'язковим при проведенні Державної підсумкової атестації.